

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Національний гірничий університет»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«Кримінальне правозастосування
(Проблеми призначення
покарань)»

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» / Упорядн.: канд. юрид. наук, доцент І.М. Бацько. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2012. – 39 с.

Упорядник: доцент кафедри кримінального права та кримінології **Бацько Ігорь Миколайович**, кандидат юридичних наук, доцент.

Схвалено методичною комісією з напряму 0601 «Право» (протокол № 1 від «27» січня 2011 р.) за поданням кафедри кримінального права та кримінології (протокол № 5 від «04» січня 2011 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою ДВНЗ «НГУ» (протокол № 2 від «03» лютого 2011 р.).

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)»

Відповідальна за випуск: завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доцент, заслужений юрист України Шаніна Є.Г.

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

<i>Розділ 1. Програма навчальної дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)»</i>	4
1. Вступ.....	6
2. Галузь використання	7
3. Нормативні посилання.....	7
4. Базові дисципліни.....	8
5. Обсяг дисципліни	8
6. Робоча програма дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)»	9
7. Теми і зміст дисципліни	11
8. Теми і зміст практичних занять	14
9. Індивідуальне завдання.....	17
10. Форма підсумкового контролю.....	20
10.1. Приклади питань тестового контролю.....	21
11. Вимоги до інформаційно-методичного забезпечення дисципліни	24
12. Вимоги до засобів діагностики	24
13. Рекомендована література	25
14. Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення	26
<i>Розділ 2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)»</i>	27
1. Вступ.....	28
2. Теми і зміст самостійної підготовки	29
3. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)».....	31
4. Рекомендована література	35

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ (ПРОБЛЕМИ
ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАНЬ)»

освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 0601 Право

Чинний від 2011 – 03 - 22

Видання офіційне

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою кримінального права та кримінології

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ «Національний гірничий університет»
від 22.03.2011 № 102а

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

доцент кафедри кримінального права та кримінології *Бацько Ігорь Миколайович*, кандидат юридичних наук, доцент.

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1. ВСТУП

Навчальна нормативна дисципліна «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» передбачає опанування теорії, методології і методики застосування в практиці судів норм кримінального права України. Систематизований виклад положень навчальної дисципліни покликаний сформувати практичні навички застосування норм кримінального права майбутніми юристами у правоохоронній діяльності.

В правовій державі кримінально-правовим засобам регулювання протидії злочинності відводиться ключова роль не тільки в сфері притягнення винних осіб до заслуженої відповідальності, а й у наданні правової допомоги громадянам та юридичним особам та забезпеченні їх правової безпеки, захисту прав і свобод потерпілих від злочинів особам, а також для того, щоб попередити в майбутньому можливість вчинення нових злочинів.

Під час вивчення курсу «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» студенти отримують теоретичні знання і практичні навички з організації діяльності по реалізації законодавчих приписів щодо кримінально-правової політики держави.

Викладання цього курсу сприяє професійній орієнтації студентів, оскільки після отримання юридичної освіти перед кожним з них постає проблема в обранні конкретної юридичної професії, серед яких традиційно популярною залишається судова діяльність в кримінальних справах.

Вивчення дисципліни дозволить успішно вирішувати завдання, які поставлені перед органами суду, слідства і прокуратури, сприятиме зміцненню законності і правопорядку у всіх сферах суспільного життя, забезпеченню в кримінальних справах прав і законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб.

У результаті вивчення дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» студенти повинні

вміти:

- правильно тлумачити та застосовувати у практичній діяльності закони та інші нормативно-правові акти, що регламентують призначення покарань;
- правильно застосовувати загальні засади призначення покарання;
- застосовувати кримінально-правові норми в процесі юридичної діяльності з урахуванням особливостей звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням, із застосуванням примусових заходів виховного характеру, звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання.

- характеризувати загальну систему та окремі види покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання..

вміти застосовувати правила призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин.

- розуміти правову природу та мати практичні навички застосування кримінально-правових норм в процесі юридичної діяльності з урахуванням особливостей погашення та зняття судимості неповнолітніх.

знати:

- положення чинного кримінального законодавства стосовно призначення покарань;
- поняття покарання та його цілі, основні ознаки покарання;
- обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання;
- підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК;
- поняття, цілі і види примусових заходів медичного характеру, а також та коло осіб, до яких вони застосовуються.
- правову природу особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх та видів покарань, щодо неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину

Відомо, що вивчення дисципліни тільки за конспектами лекцій недостатньо. Засвоєння матеріалу може бути досягнуто на основі систематичної роботи з навчальною та нормативно-правовою літературою. Конспект полегшує розуміння і засвоєння матеріалу підручника. Він указує, що в підручнику є найважливішим і дає додаткову інформацію.

Тому перед кожною лекцією рекомендується проглянути конспект попередньої лекції, а після того, як лектор закінчить викладання розділу дисципліни, варто проробити його за конспектом та за підручником. У цьому випадку навчальна дисципліна засвоюється настільки глибоко, що перед контрольними заходами залишається лише закріпити знання.

Заняття проводяться на основі раціонального поєднання активних форм і методів навчання з практичною направленістю. Значна частина занять проводиться в формі практичних вправ, за результатами яких слухачі складають необхідні юридичні документи.

Поряд з цим слухачі проводять самостійні дослідження з кожної теми, за результатами яких готують і захищають реферативні повідомлення. Вивчення спеціального курсу «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» закінчується заліком.

2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедру кримінального права та кримінології НГУ, що здійснює викладання дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПШ бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;

- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

3.1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р.

3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

3.3. СВО НГУ НМЗ-09 «Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу»/ Упоряд.: В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова, О.Н. Єльченко – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. - 60 с.

3.4. СВО НГУ НМЗ-05 «Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу» / Упоряд.: В.О. Салов, Г.В. Журавльов, О.М. Кузьменко, В.О. Назаренко, А.В. Небатов, Т.Г. Николаєва, В.І. Прокопенко, Є.М. Шляхов. – Дніпропетровськ.: Національний гірничий університет, 2005. – 139 с.

4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 2 «Теорія держави і права»

ПП 5 «Організація судових та правоохоронних органів»

ПП 19 Кримінальний процес

5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 3,5 кредити ECTS (126 академічні години).

Аудиторні заняття – 20 академічних годин.

Самостійна робота – 34 академічні години.

6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ТЕМИ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5	6
№ 1	Знати положення чинного кримінального законодавства стосовно призначення покарань; правильно тлумачити та застосовувати у практичній діяльності закони та інші нормативно-правові акти, що регламентують призначення покарань; знати поняття покарання та його цілі, основні ознаки покарання; вміти характеризувати загальну систему та окремі види покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання.	Лекції Аудиторні: 2 год. на тиждень Основна мета і функції курсу “Проблеми призначення покарань”. Місце і роль курсу “Проблеми призначення покарань” в системі юридичної освіти. Наукове значення курсу “Проблеми призначення покарань”. Практичне значення курсу “Проблеми призначення покарань”. Роль курсу “Проблеми призначення покарань” в процесі уніфікації та гармонізації кримінального права. Поняття покарання та його мета. Основні ознаки покарання. Джерела національного кримінального права. Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року. Види покарань.	6	42	60
		2. Класифікація покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання. Основні та додаткові покарання. Загальні покарання. Спеціальні покарання; Основні і загальні покарання. Змішані покарання. Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого. Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення. Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства, Термінові та безстрокові покарання.	6		
		3. Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.	6		
		4. Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин.	6		

1	2	3	4	5	6
		<p>Обставини, які пом'якшують покарання. Заявлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди. Вчинення злочину неповнолітнім. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність. Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого. Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених КК.</p> <p>Обставини, які обтяжують покарання. Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою. Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату. Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку. Тяжкі наслідки, завдані злочинцем. Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані. Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного. Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством. Вчинення злочину з особливою жорстокістю. Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій. Вчинення злочину загальнонебезпечним способом. Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.</p>			
		Контрольна модульна робота за розкладом занять	2		
		Разом	28		
№ 2	<p>Знати і розуміти правову природу поняття, цілі і види примусових заходів медичного характеру, а також та коло осіб, до яких вони застосовуються.</p> <p>Знати і розуміти правову природу особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх та видів покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину. Мати практичні навички застосування кримінально-правових норм в процесі юридичної діяльності з урахуванням особливостей звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням, із застосуванням примусових заходів виховного характеру, звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Розуміти правову природу та мати практичні навички застосування кримінально-правових норм в процесі юридичної діяльності з урахуванням особливостей</p>	<p>Практичні заняття Аудиторні: 1 год. на тиждень</p> <p>1. Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія. Помилування. Поняття та правові наслідки судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості.</p>	3	42	66

1	2	3	4	5	6
	востей погашення та зняття судимості неповнолітніх.	2. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Поняття та види примусових заходів медичного характеру. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом.	3		
		3. Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.	3		
		4. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх.	3		
		Захист практичного модуля за розкладом занять	2		
		Разом	14	42	
		Разом з дисципліни	42	84	126
		Частка навантаження		0,67	

7. ТЕМИ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет навчальної дисципліни.

Загальні поняття курсу “Проблеми призначення покарань”.

Основна мета і функції курсу “Проблеми призначення покарань”. Місце і роль курсу “Проблеми призначення покарань” в системі юридичної освіти.

Наукове значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Практичне значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Роль курсу “Проблеми призначення покарань” в процесі уніфікації та гармонізації кримінального права.

Поняття покарання та його мета. Основні ознаки покарання. Джерела національного кримінального права.

Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року. Види покарань.

Тема 2. Класифікація покарань.

Класифікація покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання.

Основні та додаткові покарання.

Загальні покарання. Спеціальні покарання;

Основні і загальні покарання.

Змішані покарання.

Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого.

Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення, Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства, Термінові та безстрокові покарання.

Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК.

Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Тема 3. Загальні засади призначення покарання.

Відповідальність за ухилення від покарання, призначеного вирокom суду

Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин.

Обставини, які пом'якшують покарання.

З'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди. Вчинення злочину неповнолітнім. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність. Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого. Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених КК.

Обставини, які обтяжують покарання.

Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою. Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату. Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку. Тяжкі наслідки, завдані злочином. Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого

віку або особи, що перебуває в безпорадному стані. Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного. Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством. Вчинення злочину з особливою жорстокістю. Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій. Вчинення злочину загальнонебезпечним способом. Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія. Помилування. Поняття та правові наслідки судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості.

Тема 4. Примусові заходи медичного характеру.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Поняття та види примусових заходів медичного характеру. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Тема 5. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх.

8. ТЕМИ І ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет навчальної дисципліни.

Загальні поняття курсу “Проблеми призначення покарань”.

Основна мета і функції курсу “Проблеми призначення покарань”. Місце і роль курсу “Проблеми призначення покарань в системі юридичної освіти.

Наукове значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Практичне значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Роль курсу “Проблеми призначення покарань” в процесі уніфікації та гармонізації кримінального права.

Поняття покарання та його мета. Основні ознаки покарання. Джерела національного кримінального права.

Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року. Види покарань.

Розв'язання ситуаційних задач.

Тема 2. Класифікація покарань.

Класифікація покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання.

Основні та додаткові покарання.

Загальні покарання. Спеціальні покарання;

Основні і загальні покарання.

Змішані покарання.

Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого.

Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ

або соціального положення, Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства, Термінові та безстрокові покарання.

Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК.

Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військово-службовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Розв'язання ситуаційних задач.

Тема 3. Загальні засади призначення покарання.

Відповідальність за ухилення від покарання, призначеного вироком суду

Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин.

Обставини, які пом'якшують покарання.

З'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди. Вчинення злочину неповнолітнім. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність. Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого. Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених КК.

Обставини, які обтяжують покарання.

Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою. Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату. Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку. Тяжкі наслідки, завдані злочином. Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані. Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного. Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством. Вчинення злочину з осо-

бливою жорстокістю. Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій. Вчинення злочину загально-небезпечним способом. Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія. Помилування. Поняття та правові наслідки судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості.

Розв'язання ситуаційних задач.

Тема 4. Примусові заходи медичного характеру.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Поняття та види примусових заходів медичного характеру. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Розв'язання ситуаційних задач.

Тема 5. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх.

Розв'язання ситуаційних задач.

9. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у глибокому самостійному вивченні кримінально-правових відносин щодо призначення покарань винним особам за вчинення злочинів, чинного законодавства в сфері юридичної діяльності по призначенню покарань за вироком суду.

Вміння самостійно працювати допоможе глибше засвоїти навчальний матеріал, навчить користуватися навчальною і науковою літературою, законодавчими та іншими нормативними актами, надасть можливість набути навичок вживати юридичну термінологію та освоїти правову культуру, використовувати одержані знання при вивченні різних галузей права і в майбутній практичній діяльності.

Для успішного виконання роботи студенту необхідно вивчити законодавчий та інший нормативний матеріал, який стосується даної теми.

Також, під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі рекомендовані на лекціях, а також підручники та іншу наукову і науково-практичну літературу.

Викладення питань має бути всебічним і повно висвітлювати поняття та принципи призначення покарань, види покарань в залежності від різних ознак класифікації, складові призначення покарань та звільнення від покарання або

від його відбуття та інше. Також треба приділити увагу питанню статусу засуджених осіб та його впливу на обрання судом виду та міри покарання. Якщо з якогось питання в юридичній науці існують різні погляди, студенту треба навести їх з рівночасним викладенням власної позиції.

Робота має бути написана самостійно. Викладення поставлених в роботі питань не можна замінювати списуванням матеріалу з підручника чи інших джерел. Подібні роботи рецензуванню не підлягають.

При посиланнях на закони та інші нормативні акти треба вказувати статтю або пункт цього акту, його повну назву, дату видання, орган яким видано (затверджено) акт; джерело, в якому цей акт опубліковано. Наприкінці роботи навести список використаних нормативних актів та літератури.

Робота повинна мати:

- а) відповідні відомості про студента, що її виконав, титульний лист;
- б) план із наданням номера варіанту та змісту завдання;
- в) номери сторінок;
- г) список використаних джерел;
- д) дату виконання та особистий підпис.

Обсяг роботи має складати 10-15 сторінок печатного тексту формату А-4.

Робота має бути подана на кафедру не пізніше ніж за 15 днів до початку чергової екзаменаційної сесії.

Роботи, що не відповідають вимогам, а також у випадках, коли індивідуальне завдання повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Зауваження рецензента повинні бути виправлені до початку заліку.

Варіант № 1

Поняття покарання та його мета;
Основні та додаткові покарання;
Обставини, які обтяжують покарання;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 2

Основні ознаки покарання;
Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства;
Поняття та мета примусових заходів медичного характеру;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 3

Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року;
Спеціальні покарання;
Поняття та правові наслідки судимості;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 4

Види покарань за КК України від 05.04.2001 року;
Основні і загальні покарання;
Обставини, які пом'якшують покарання;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 5

Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року;
Змішані покарання;
Амністія і помилування;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 6

Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за суб'єктом;
Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого;
Обчислення строків покарання;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 7

Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за строками;
Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення;
Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням;
Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 8

Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року залежно від порядку призначення покарання;

Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу;

Особливості призначення покарання неповнолітнім;

Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 9

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру;

Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням;

Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх;

Розв'язання ситуаційних задач.

Варіант № 10

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину;

Звільнення від покарання та його відбування;

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру;

Розв'язання ситуаційних задач.

Номер варіанту вибирається по номеру залікової книжки:

1,11,21,31,41,- №1

2,12,22,32,42, - №2

3,13,23, 33, 43, - №3

4,14, 24,34, 44,54, - №4

5,15,25,35, 45, - №5

6,16,26, 36, 46, - №6

7,17,27, 37, 47,- №7 і т.д.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з нормативної навчальної дисципліни «Проблеми призначення покарань» проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційних рівнів – спеціаліст і магістр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у наступних формах і в такі терміни:

Курс	Семестр	Форма контролю
V	9	Залік

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

10.1. ПРИКЛАДИ ПИТАНЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Назвіть основні ознаки покарання.
2. Види покарань за КК України від 05.04.2001 року.
3. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року;
4. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за суб'єктом;
5. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за строками;
6. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року залежно від порядку призначення покарання;
7. Основні та додаткові покарання;
8. Загальні покарання;
9. Додаткові покарання;
10. Основні покарання;
11. Спеціальні покарання;
12. Основні і загальні покарання;
13. Змішані покарання;
14. Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу;
15. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого;
16. Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення;
17. Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства;
18. Термінові та безстрокові покарання;
19. Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК;
20. Штраф;
21. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
22. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
23. Громадські роботи;
24. Виправні роботи;
25. Службові обмеження для військовослужбовців;

26. Конфіскація майна;
27. Арешт;
28. Обмеження волі;
29. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців;
30. Позбавлення волі на певний строк;
31. Довічне позбавлення волі;
32. Відповідальність за ухилення від покарання, призначеного вироком суду;
33. загальні засади призначення покарання;
34. Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК;
35. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин;
36. Обставини, які пом'якшують покарання;
37. З'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину;
38. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди;
39. Вчинення злочину неповнолітнім;
40. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності;
41. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин;
42. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність;
43. Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого;
44. Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності;
45. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених цим Кодексом.;
46. Обставини, які обтяжують покарання;
47. Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів;
48. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою;
49. Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату;
50. Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
51. Тяжкі наслідки, завдані злочином;
52. Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані;
53. Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
54. Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного;
55. Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що стра-

- ждає психічним захворюванням чи недоумством;
- 56.Вчинення злочину з особливою жорстокістю;
  - 57.Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій;
  - 58.Вчинення злочину загальнонебезпечним способом;
  - 59.Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.;
  - 60.Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті;
  - 61.Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом;
  - 62.Призначення покарання за сукупністю злочинів;
  - 63.Призначення покарання за сукупністю вироків;
  - 64.Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення;
  - 65.Обчислення строків покарання;
  - 66.Звільнення від покарання та його відбування;
  - 67.Звільнення від відбування покарання з випробуванням;
  - 68.Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням;
  - 69.Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням;
  - 70.Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням;
  - 71.Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років;
  - 72.Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку;
  - 73.Умовно - дострокове звільнення від відбування покарання;
  - 74.Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким;
  - 75.Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
  - 76.Звільнення від покарання за хворобою;
  - 77.Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування;
  - 78.Амністія;
  - 79.Помилування;
  - 80.Поняття та правові наслідки судимості;
  - 81.Строки погашення судимості;
  - 82.Обчислення строків погашення судимості;
  - 83.Зняття судимості;
  - 84.Поняття та мета примусових заходів медичного характеру;
  - 85.Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру;
  - 86.Поняття та види примусових заходів медичного характеру;

87. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку;
88. Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом;
89. Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом;
90. Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.;
91. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру;
92. Примусове лікування;
93. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру;
94. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину;
95. Особливості призначення покарання неповнолітнім;
96. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням;
97. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру;
98. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності;
99. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання;
100. Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх.

11. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

12. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

«відмінно» -	$K_3 > 0,9$;
«добре» -	$K_3 = 0,8...0,9$;
«задовільно» -	$K_3 = 0,7...0,8$;
«незадовільно» -	$K_3 < 0,7$.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997.

Комплексна програма профілактики злочинності // Затв. Указом Президента України від 25 грудня 2000 року № 1376/2000.

Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією / Указ Президента України від 6 лютого 2003 року № 84/2003.

Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян / Указ Президента України від 18 лютого 2002 року № 143.

Бажанов М.И. Назначение наказания по советскому уголовному праву. – К., 1980;

Бандурка А.М., Давыденко Л.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. – Харьков: Гос. спец. изд-во “Основа”, 2003. – 368 с.

Гаскин С.С. Отягчающие обстоятельства: уголовно-правовая характеристика и пути совершенствования законодательной регламентации. – Иркутск, 1984;

Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини при охороні громадського порядку. – Відп. редактори Римаренко Ю.І., Кондратьєв Я.Ю., Шемшученко Ю.С. – Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 460 с.

Карпец И.И. Индивидуализация наказания в советском уголовном праве. – М., 1961;

Карпец И.И. Отягчающие и смягчающие обстоятельства в советском уголовном праве. – М., 1959;

Кристи Нильс. Борьба с преступностью как индустрия. Вперед, к Гулагу

западного образця / Пер. с англ. А. Петрова, В. Пророковой. Предисл. Я. Гилянского. – 2-е изд. – М.: РОО «Центр содействия реформе уголовного правосудия», 2001. – 224 с.

Кругликов Л.Л. Смягчающие и отягчающие ответственность обстоятельства в уголовном праве: (вопросы теории). – Воронеж, 1985;

Лопухов Р. Назначение уголовного наказания. – М., 1965;

Мамедов А.А. Справедливость назначения наказания. – СПб., 2003;

Мясников О.А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. – М., 2002;

Новоселов Г.П. Критерии определения судом меры наказания. – Свердловск, 1984;

Ной И.С. Вопросы теории наказания в советском уголовном праве. – Саратов, 1962;

Пинаев А.А. Уголовное право Украины. Общая часть. – Харьков: «Харьков юридический», 2005. – 664 с.

Плешаков А.М. Применение более мягкого наказания, чем предусмотрено законом. – М., 1982;

Соловьев А.Д. Вопросы применения наказания по советскому уголовному праву (законодательство и судебная практика). – М., 1958;

Ткаченко В.И. Назначение наказания. – М., 1985;

Ткаченко В.И. Общие начала назначения наказания. – М., 1984;

Тютюгін В.І. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Конспект лекцій. – Харків, 1993;

Чечель Г.И. Смягчающие ответственность обстоятельства и их значение в индивидуализации наказания. – Саратов, 1978;

Чубарев В.Н. Общественная опасность преступления и наказание: (количественные меры изучения). – М., 1982.

14. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення дисципліни
«Кримінальне правозастосування
(Проблеми призначення
покарань)»

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

1. ВСТУП

Для самостійного вивчення дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» необхідно засвоїти матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни, яка містить загальні методичні вказівки, теми для самостійної роботи, тестові та контрольні запитання, а також перелік рекомендованої літератури.

Самостійна робота – одна з форм самостійного опрацювання матеріалу курсу студентом. Вона сприяє поглибленню знань навчальної дисципліни і формуванню навичок для практичного застосування.

Метою самостійної роботи є вироблення у студентів вміння самостійно вивчати матеріал з навчальної дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)», аналізувати законодавчі акти та спеціальну літературу, формулювати і обґрунтовувати свої висновки щодо проблемних питань, а також застосовувати набуті теоретичні знання під час вирішення практичних завдань. При цьому слід пам'ятати, що найбільш точну і об'єктивну інформацію можна отримати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів, які регулюють діяльність нотаріату в Україні.

Для підготовки до самостійної роботи студентів пропонується тема, перелік питань, тестові завдання та контрольні питання для самостійного оцінювання знань, а також рекомендована література. Окрім рекомендованої літератури можна використовувати інші доступні джерела. Підсумковою формою контролю знань є залік, який має на меті перевірити рівень засвоєння теоретичних знань, уміння застосовувати ці знання при вирішенні конкретних професійних задач.

В результаті вивчення курсу дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» студенти повинні

знати систему чинного кримінального законодавства різних країн; основні напрямки актуальних досліджень в галузі порівняльного правознавства; знати положення чинного кримінального законодавства стосовно призначення покарань; правильно тлумачити та застосовувати у практичній діяльності закони та інші нормативно-правові акти, що регламентують призначення покарань; знати поняття покарання та його цілі, основні ознаки покарання; вміти характеризувати загальну систему та окремі види покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання.

вміти: самостійно здійснювати наукові дослідження; грамотно складати необхідні кримінально-правові документи. Знати і правильно застосовувати загальні засади призначення покарання; підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК; вміти застосовувати правила призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин. Знати обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання.

Опанування навчальної дисципліни «Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)» повинно забезпечити необхідний рівень сформованості вмінь.

2. ТЕМИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тема 1. Предмет навчальної дисципліни.

Загальні поняття курсу “Проблеми призначення покарань”.

Основна мета і функції курсу “Проблеми призначення покарань”. Місце і роль курсу “Проблеми призначення покарань” в системі юридичної освіти.

Наукове значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Практичне значення курсу “Проблеми призначення покарань”.

Роль курсу “Проблеми призначення покарань” в процесі уніфікації та гармонізації кримінального права.

Поняття покарання та його мета. Основні ознаки покарання. Джерела національного кримінального права.

Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року. Види покарань.

Тема 2. Класифікація покарань.

Класифікація покарань за суб'єктом, за строками, залежно від порядку призначення покарання.

Основні та додаткові покарання.

Загальні покарання. Спеціальні покарання;

Основні і загальні покарання.

Змішані покарання.

Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого.

Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення, Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства, Термінові та безстрокові покарання.

Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК.

Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Тема 3. Загальні засади призначення покарання.

Відповідальність за ухилення від покарання, призначеного вироком суду

Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено

відповідною статтею Особливої частини КК. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин.

Обставини, які пом'якшують покарання.

З'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди. Вчинення злочину неповнолітнім. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність. Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого. Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених КК.

Обставини, які обтяжують покарання.

Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою. Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату. Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку. Тяжкі наслідки, завдані злочином. Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані. Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного. Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством. Вчинення злочину з особливою жорстокістю. Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій. Вчинення злочину загальнонебезпечним способом. Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія. Помилування. Поняття та правові наслідки судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості.

Тема 4. Примусові заходи медичного характеру.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Поняття та види примусових заходів медичного характеру. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Тема 5. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх.

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Проблеми призначення покарань»

1. Поняття покарання та його мета;
2. Основні ознаки покарання;
3. Поняття та характеристика системи покарань за КК України від 05.04.2001 року;
4. Види покарань за КК України від 05.04.2001 року;
5. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року;
6. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за суб'єктом;
7. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року за строками;

8. Класифікація покарань за КК України від 05.04.2001 року залежно від порядку призначення покарання;
9. Основні та додаткові покарання;
10. Загальні покарання;
11. Спеціальні покарання;
12. Основні і загальні покарання;
13. Змішані покарання;
14. Покарання, пов'язані з примусовим трудовим впливом на засуджену особу;
15. Покарання, пов'язані з примусовим вилученням майна або матеріальних засобів засудженого;
16. Покарання, пов'язані з позбавленням або обмеженням соціальних благ або соціального положення;
17. Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженої особи від суспільства;
18. Термінові та безстрокові покарання;
19. Покарання, що вказані в санкції статті КК, та такі, що не вказують в санкціях статей КК;
20. Штраф;
21. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
22. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
23. Громадські роботи;
24. Виправні роботи;
25. Службові обмеження для військовослужбовців;
26. Конфіскація майна;
27. Арешт;
28. Обмеження волі;
29. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців;
30. Позбавлення волі на певний строк;
31. Довічне позбавлення волі;
32. Відповідальність за ухилення від покарання, призначеного вироком суду;
33. загальні засади призначення покарання;
34. Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини КК;
35. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК за вчинений злочин;
36. Обставини, які пом'якшують покарання;
37. З'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину;
38. Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди;
39. Вчинення злочину неповнолітнім;
40. Вчинення злочину жінкою в стані вагітності;
41. Вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин;
42. Вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну,

- службову чи іншу залежність;
- 43.Вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого;
  - 44.Вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності;
  - 45.Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених цим Кодексом.;
  - 46.Обставини, які обтяжують покарання;
  - 47.Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів;
  - 48.Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою;
  - 49.Вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату;
  - 50.Вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
  - 51.Тяжкі наслідки, завдані злочином;
  - 52.Вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані;
  - 53.Вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
  - 54.Вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного;
  - 55.Вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством;
  - 56.Вчинення злочину з особливою жорстокістю;
  - 57.Вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій;
  - 58.Вчинення злочину загальнонебезпечним способом;
  - 59.Вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.;
  - 60.Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті;
  - 61.Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом;
  - 62.Призначення покарання за сукупністю злочинів;
  - 63.Призначення покарання за сукупністю вироків;
  - 64.Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення;
  - 65.Обчислення строків покарання;
  - 66.Звільнення від покарання та його відбування;
  - 67.Звільнення від відбування покарання з випробуванням;
  - 68.Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням;
  - 69.Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням;
  - 70.Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням;

- 71.Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років;
- 72.Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку;
- 73.Умовно - дострокове звільнення від відбування покарання;
- 74.Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким;
- 75.Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
- 76.Звільнення від покарання за хворобою;
- 77.Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування;
- 78.Амністія;
- 79.Помилування;
- 80.Поняття та правові наслідки судимості;
- 81.Строки погашення судимості;
- 82.Обчислення строків погашення судимості;
- 83.Зняття судимості;
- 84.Поняття та мета примусових заходів медичного характеру;
- 85.Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру;
- 86.Поняття та види примусових заходів медичного характеру;
- 87.Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку;
- 88.Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом;
- 89.Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом;
- 90.Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.;
- 91.Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру;
- 92.Примусове лікування;
- 93.Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру;
- 94.Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину;
- 95.Особливості призначення покарання неповнолітнім;
- 96.Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням;
- 97.Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру;
- 98.Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності;
- 99.Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання;
- 100.Особливості погашення та зняття судимості неповнолітніх;

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. ОСНОВНА

1. Пинаев А.А. Уголовное право Украины. Общая часть. – Харьков: «Харьков юридический», 2005. – 664 с.
2. Мамедов А.А. Справедливость назначения наказания. – СПб., 2003;
3. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 224 с.
4. Мясников О.А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. – М., 2002;
5. Тростюк З.А. Понятійний апарат Кримінального кодексу України: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 144 с.

4.2. ДОДАТКОВА

1. Бажанов М.И. Назначение наказания по советскому уголовному праву. – К., 1980;
2. Бандурка А.М., Давыденко Л.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. – Харьков: Гос. спец. изд-во “Основа”, 2003. – 368 с.
3. Гаскин С.С. Отягчающие обстоятельства: уголовно-правовая характеристика и пути совершенствования законодательной регламентации. – Иркутск, 1984;
4. Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини при охороні громадського порядку. – Відп. редактори Римаренко Ю.І., Кондратьев Я.Ю., Шемшученко Ю.С. – Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 460 с.
5. Зеленецкий В.С. Общая теория борьбы с преступностью. 1. Концептуальные основы. – Х.: Основа, 1994. – 321 с.
6. Карпец И.И. Индивидуализация наказания в советском уголовном праве. – М., 1961;
7. Карпец И.И. Отягчающие и смягчающие обстоятельства в советском уголовном праве. – М., 1959;
8. Кристи Нильс. Борьба с преступностью как индустрия. Вперед, к Гулагу западного образца / Пер. с англ. А. Петрова, В. Пророковой. Предисл. Я. Гилинского. – 2-е изд. – М.: РОО «Центр содействия реформе уголовного правосудия», 2001. – 224 с.
9. Кругликов Л.Л. Смягчающие и отягчающие ответственность обстоятельства в уголовном праве: (вопросы теории). – Воронеж, 1985;
10. Ліпкан В.А. Правове забезпечення управління системою національної безпеки // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України: Науково-теоретичний журнал. – 2002. – № 3. – С. 12-19.
11. Лопухов Р. Назначение уголовного наказания. – М., 1965;
12. Мамедов А.А. Справедливость назначения наказания. – СПб., 2003;

13. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 224 с.
14. Международное уголовное право / И.П. Блищенко, Р.А. Каламкарян, И.И. Карпец и др. – М.: Наука, 1995.
15. Мясников О.А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. – М., 2002;
16. Новоселов Г.П. Критерии определения судом меры наказания. – Свердловск, 1984;
17. Ной И.С. Вопросы теории наказания в советском уголовном праве. – Саратов, 1962;
18. Пинаев А.А. Уголовное право Украины. Общая часть. – Харьков: «Харьков юридический», 2005. – 664 с.
19. Плешаков А.М. Применение более мягкого наказания, чем предусмотрено законом. – М., 1982;
20. Полиция (милиция) XX века. Роль учебных заведений в ее реформировании: Сб. материалов X международной конференции руководителей высших учебных заведений полиции (милиции) стран Центральной и Восточной Европы. – М.: Акад. управления МВД РФ, 2003. – 124 с.
21. Преступность и нравы переходного общества. – М.: Гардарики, 2002. – 238 с.
22. Сборник международно-правовых документов и национальных нормативно-правовых актов по вопросам оперативно-розыскной деятельности / Сост. В.В. Бачила, И.В. Ломоть, С.А. Кадушкин, В.Б. Шабанов. – Мн.: ООО «ИПА «Регистр», 2001. – 488 с.
23. Соловьев А.Д. Вопросы применения наказания по советскому уголовному праву (законодательство и судебная практика). – М., 1958;
24. Ткаченко В.И. Назначение наказания. – М., 1985;
25. Ткаченко В.И. Общие начала назначения наказания. – М., 1984;
26. Тростюк З.А. Понятійний апарат особливої частини Кримінального кодексу України: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 144 с.
27. Тютюгін В.І. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Конспект лекцій. – Харків, 1993;
28. Чечель Г.И. Смягчающие ответственность обстоятельства и их значение в индивидуализации наказания. – Саратов, 1978;
29. Чубарев В.Н. Общественная опасность преступления и наказание: (количественные меры изучения). – М., 1982.

4.2.1. Нормативна література

1. Конституція України: Офіційний текст. – К.: Парламентське видавництво, 2011.
2. Кримінальний кодекс України: Офіційний текст. – К.: Парламентське видавництво, 2011.
3. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 берез. 2010 р. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 96 с.

4.2.2. Навчальна, наукова та науково-практична література

1. Бажанов М.И. Назначение наказания по советскому уголовному праву. – К., 1980;
2. Бандурка А.М., Давыденко Л.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. – Харьков: Гос. спец. изд-во “Основа”, 2003. – 368 с.
3. Гаскин С.С. Отягчающие обстоятельства: уголовно-правовая характеристика и пути совершенствования законодательной регламентации. – Иркутск, 1984;
4. Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини при охороні громадського порядку. – Відп. редактори Римаренко Ю.І., Кондратьєв Я.Ю., Шемшученко Ю.С. – Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 460 с.
5. Зеленецкий В.С. Общая теория борьбы с преступностью. 1. Концептуальные основы. – Х.: Основа, 1994. – 321 с.
6. Карпец И.И. Индивидуализация наказания в советском уголовном праве. – М., 1961;
7. Карпец И.И. Отягчающие и смягчающие обстоятельства в советском уголовном праве. – М., 1959;
8. Кристи Нильс. Борьба с преступностью как индустрия. Вперед, к Гулагу западного образца / Пер. с англ. А. Петрова, В. Пророковой. Предисл. Я. Гилинского. – 2-е изд. – М.: РОО «Центр содействия реформе уголовного правосудия», 2001. – 224 с.
9. Кругликов Л.Л. Смягчающие и отягчающие ответственность обстоятельства в уголовном праве: (вопросы теории). – Воронеж, 1985;
10. Ліпкан В.А. Правове забезпечення управління системою національної безпеки // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України: Науково-теоретичний журнал. – 2002. – № 3. – С. 12-19.
11. Лопухов Р. Назначение уголовного наказания. – М., 1965;
12. Мамедов А.А. Справедливость назначения наказания. – СПб., 2003;
13. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 224 с.
14. Международное уголовное право / И.П. Блищенко, Р.А. Каламкарян, И.И. Карпец и др. – М.: Наука, 1995.
15. Мясников О.А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. – М., 2002;
16. Новоселов Г.П. Критерии определения судом меры наказания. – Свердловск, 1984;
17. Ной И.С. Вопросы теории наказания в советском уголовном праве. – Саратов, 1962;
18. Пинаев А.А. Уголовное право Украины. Общая часть. – Харьков: «Харьков юридический», 2005. – 664 с.

19. Плешаков А.М. Применение более мягкого наказания, чем предусмотрено законом. – М., 1982;
20. Полиция (милиция) XX века. Роль учебных заведений в ее реформировании: Сб. материалов X международной конференции руководителей высших учебных заведений полиции (милиции) стран Центральной и Восточной Европы. – М.: Акад. управления МВД РФ, 2003. – 124 с.
21. Преступность и нравы переходного общества. – М.: Гардарики, 2002. – 238 с.
22. Сборник международно-правовых документов и национальных нормативно-правовых актов по вопросам оперативно-розыскной деятельности / Сост. В.В. Бачила, И.В. Ломоть, С.А. Кадушкин, В.Б. Шабанов. – Мн.: ООО «ИПА «Регистр», 2001. – 488 с.
23. Соловьев А.Д. Вопросы применения наказания по советскому уголовному праву (законодательство и судебная практика). – М., 1958;
24. Ткаченко В.И. Назначение наказания. – М., 1985;
25. Ткаченко В.И. Общие начала назначения наказания. – М., 1984;
26. Тростюк З.А. Понятійний апарат особливої частини Кримінального кодексу України: Монографія. – К.: Атіка, 2003. – 144 с.
27. Тютюгін В.І. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Конспект лекцій. – Харків, 1993;
28. Чечель Г.И. Смягчающие ответственность обстоятельства и их значение в индивидуализации наказания. – Саратов, 1978;
29. Чубарев В.Н. Общественная опасность преступления и наказание: (количественные меры изучения). – М., 1982.

Упорядник:

Бацько Ігорь Миколайович,

доцент кафедри кримінального права та кримінології,

кандидат юридичних наук, доцент.

МАТЕРІАЛИ

Інформаційно-методичного забезпечення дисципліни

«Кримінальне правозастосування (Проблеми призначення покарань)»

Підписано до друку. Формат 30×42/4.

Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.

Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж 300 прим. Зам. №

ДВНЗ «НГУ»

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.